

CRNA GORA

SAVJET ZA GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE

Broj: 11/6-18

Podgorica, 16. maj 2018. godine

Savjet za građansku kontrolu rada policije, u daljem tekstu Savjet, u sastavu **mr.sc. Aleksandar Saša Zeković, doc.dr Branislav Radulović, prof. dr Dražen Cerović, mr.sc. dr Vladimir Dobričanin i advokat Zoran Čelebić** razmatrao je pritužbu nevladine organizacije “MANS” u vezi sa primjenom policijskih ovlašćenja prema građanki L.M. iz Ulcinja te usvojio nakon pribavljenih informacija i izjašnjenja, provedenog postupka i obavljene rasprave, sljedeći

Z A K L J U Č A K

1. Savjetu se obratio direktor Istraživačkog centra nevladine organizacije (NVO) “Mreža za afirmaciju nevladinog sektora” (MANS), Dejan Milovac, inicijativom za pokretanje postupka kontrole primjene policijskih ovlašćenja.
2. Pojasnio je da je ovu NVO, 7. februara 2018., elektronskim putem, kontaktirala građanka L.M. iz Ulcinja i upoznala sa slučajem koji je prijavila policiji a za koji tvrdi da policia nije postupila zakonito. Podnositeljka je u svom obraćanju navela da su je članovi porodice njenog bivšeg muža, nakon razvoda, nasilnim putem tj. upotrebom fizičke sile razdvojili od maloljetnog djeteta i pored činjenice da joj je Odlukom suda dodijeljeno starateljstvo. S tim u vezi, podnositeljka prijave je slučaj nasilnog oduzimanja djeteta i onemogućavanje vršenja roditeljskog prava pokušala prijaviti Upravi policije - Odjeljenju bezbjednosti (OB) Ulcinj ali je, kako se navodi, šef kriminalistike A.G. ovim povodom odbio sačiniti pisani zabilješku o prijavljenom slučaju uz obećanje da će navode iz prijave „istražiti“ i povratno informisati. Iako je od tada proteklo kako stoji, šest mjeseci podnositeljki nije pruženo bilo kakvo obavještenje, niti je, kako je navela, bilo ko od prijavljenih pozvan u policiju radi davanja iskaza u vezi sa predmetnim slučajem. Podnositeljka prijave je navela da sumnja na korupciju i povezanost policije i advokata u postupku sa članovima porodice njenog bivšeg supruga a NVO “MANS” u inicijativi upućenoj Savjetu navela je da obzirom na iznijete tvrdnje podnositeljke prijave nedopustivo da pripadnici policije, prevashodno A.G, uskrate i odbiju da pruže pomoć ženi i majci kojoj je dijete nasilno uzeto i koja trpi maltretiranje od bliskih rođaka njenog bivšeg supruga.

3. Savjet je predmetni slučaj uzeo u razmatranje i obratio se Upravi policije da informiše o preduzetim mjerama i radnjama.
4. Savjet je o slučaju upoznao novouspostavljeni Operativni Tim Ministarstva unutrašnjih poslova za borbu protiv nasilja nad ženama uz konstataciju o neprihvatljivosti činjenice da Savjet čeka izjašnjenje Uprave policije duže od tri sedmice. Na samom sastanku Tima je najavljeno da će Savjet odgovor OB Ulcinj dobiti u najkraćem roku što je i realizovano.
5. U odgovoru koji je povodom predmetnog događaja Uprava policije dostavila Savjetu je navedeno da je Dežurnoj službi OB Ulcinj, 03.04.2017, u 15 sati, pristupila građanka L.M. iz Ulcinja, radi prijave da je u porodičnoj kući u Ulcinju, u kojoj živi sa nevjenčanim suprugom S.Š. prije desetak dana fizički napao suprug, udarajući je pri tom po glavi i kičmi. Ovom prilikom je i prijavila da se on trenutno nalazi u Rožajama. U vezi navedene prijave službenici OB Ulcinj su došli do saznanja da se S.Š. ne nalazi u Ulcinju, i to od početka decembra 2016, i s tim u vezi je OB Rožaje upućen telegram radi saslušanja ovog lica, nakog čega je građanka L.M. koja nije imala vidnih povreda niti je dostavila izvještaj ljekara o eventualnim povredama u vezi navedene prijave, ponovo pozvana radi pojašnjenja navoda. Naime, po pristupanju u službene prostorije, uz prisustvo službenika Centra za socijalni rad Ulcinj, građanka L.M. je izjavila da se događaj koji je prijavila desio u decembru 2016, a ne početkom aprila kako je to navela, nakon čega je kontaktiran Osnovni državni tužilac (ODT) u Ulcinju, koji se izjasnio da u počinjenim radnjama nema elemenata krivičnog djela, a pri tome imenovana nije priložila nikakvu dokumentaciju, niti izvještaj ljekara. Takođe, obzirom da se događaj desio u decembru 2016, četiri mjeseca prije od momenta podnošenja prijave, istekao je zakonski rok za preuzimanje mjera po prekršaju i nije postojala potreba da se na ove okolnosti sasluša njen nevjenčani suprug S.Š. Uprava policije, ovom prilikom, je istakla da je u vezi navedene prijave za nasilje u porodici L.M. obavijestila SOS telefon za žene i djecu - žrtve nasilja u Nikšiću, koji su zahtjevali obavještenje o postupanju službenika OB Ulcinj, što je i urađeno dopisom Izvršnoj koordinatorki Nataši Međedović u Nikšiću. Potom, u prostorije Dežurne službe OB Ulcinj pristupio je, 5.04.2017, S.Š. sa prijavom da je ispred kuće njegovog oca, koja se nalazi u Donjem Štoju, imao verbalnih problema sa nevjenčanom suprugom L.M. a u zapisniku prikupljenom od građanina se izjasnio da ipak neće podnijeti nikakvu prijavu protiv imenovane, već da će pokrenuti privatnu parnicu u vezi njihovih porodičnih problema, gdje je o događaju obaviješten nadležni ODT u Ulcinju, koji se izjasnio da u počinjenim radnjama imenovanih nema elemenata krivičnog djela a ovom prilikom je i upoznat da građanin odustaje od podnošenja prijave.
6. U nastavku odgovora koji je Uprava policije uputila Savjetu se navodi da je 18.04.2017, u 10,30 sati, putem telefona Dežurnu službu OB Ulcinj pozvala L.M. iz Ulcinja, koja je prijavila da je sa mobilnog telefona broj 069/312-361 poziva advokat A.Š. iz Rožaja, upućujući joj prijetnje da će protiv nje podnijeti krivične prijave ako ne napusti kuću Z.Š. oca njenog nevjenčanog supruga. Istog dana, advokat A.Š. je saslušan u OB Ulcinj na okolnosti navedene prijave od koga je uzet zapisnik o obavještenju prikupljenim od građana, nakon čega je upoznat nadležni ODT u Ulcinju, koji se izjasnio da u počinjenim radnjama nema elemenata nijednog

krivičnog djela, već da se eventualno radi o uznemiravanju, te da se od A.Š. uzme izjava i isti upozori, što je učinjeno i o čemu je sačinjena službena zabilješka.

7. Potom, 18.05.2017, u službenim prostorijama OB Ulcinj, građanin S.M, otac L.M, podnio je prijavu protiv bivšeg zeta S.Š, da ga je navedenog datuma, u 19,30 sati, pozvao na broj telefona i tom prilikom mu uputio više prijetečih riječi. Povodom navedenog događaja građanin S.Š. iz Rožaja je saslušan, od njega je uzet zapisnik o prikupljanju potrebnih obavještenja od građana, i obaviješten nadležni ODT u Ulcinju, koji se nakon uvida u spise izjasnio da u navedenom događaju nema elemenata krivičnog djela, već eventualno elemenata prekršaja iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, nakon čega je dana 24.05.2017.godine, Sudu za prekršaje u Budvi, Odjeljenju u Ulcinju podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv građanina S.Š, zbog počinjenog prekršaja iz čl. 36 st. 1 tačka 2 Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.
8. U nastavku odgovora Uprave policije je navedeno da je šefa SKP OB Ulcinj, 19.05.2017, telefonom pozvao ODT u Ulcinju, V.S, informišući da je u Tužilaštvo pristupila porodica Z.Š, odnosno roditelji S.Š, koji su tražili da uđu u svoju kuću koja se nalazi u naselju Donji Štoj bb, a u kojoj se zaključala L.M, ne dozvoljavajući im ulazak. Ovom prilikom tužilac V.S. je naložio da policijska patrola pôđe zajedno sa porodicom Š. kako bi oni u svojstvu vlasnika kuće ušli u objekat i kako bi patrola bila prisutna da ne bi došlo do kakvog fizičkog obračuna. Tada je tužilac naglasio da se Š. omogući da uđu u kuću, ali da nemaju pravo da istjeraju L.M. iz kuće, kao ni što L.M. nema pravo da se zaključava time onemogućavajući ulaz Š. do okončanja sudskog postupka. Dakle, naloženo je patroli policije da bude prisutna kako bi se spriječile eventualne svađe između imenovanih, o čemu je sačinjena službena zabilješka. U vezi navedenog događaja L.M. je po pristupanju Š. zvala Dežurnu službu OB Ulcinj, jer se kako je navela nije osjećala sigurno, a bila je u saznanju da su Š. dolazili dan ranije, 18.05.2017, ali da u kuću nisu mogli ući jer je ona bila u gradu kod roditelja, a Š. nijesu imali ključ od kuće jer je brava zamijenjena. U vezi sa navedenim događajem saslušani su: L.M, Z.Š, S.Š, M.Š, Mu.Š, radnici obezbjeđenja Top Gard, a svu koordinaciju o postupanju vodio je navedeni ODT u Ulcinju. U vezi sa iznijetim, protiv lica: Mu.Š, S.Š i M.Š, 24.05.2017, u Sudu za prekršaje u Budvi, Odjeljenju u Ulcinju podnijet je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka iz člana 36 st. 1 i 2 Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.
9. ODT u Ulcinju je, 13.06.2017, uputio zahtjev za prikupljanje potrebnih obavještenja za lica: M.Š. i S.Š, oba iz Rožaja, a po prijavi L.M. iz Ulcinja, zbog krivičnog djela "oduzimanje maloljetnog lica" iz čl.217 st.1 KZ CG, u kojem se traži prikupljanje obavještenja na sve okolnosti navoda iz krivične prijave od svih prijavljenih, kako je i učinjeno. Nakon prikupljenih izjava dostavljen je odgovor tužilaštvu, odnosno formirani su spisi predmeta na dalju ocjenu, a tužilaštvo je obavijestilo OB Ulcinj da je krivična prijava L.M. protiv Š. odbačena. Direktor Uprave policije je napomenuo da su službenici OB Ulcinj postupali po svakoj prijavi, o čemu su obaviještavani nadležni ODT i Centar za socijalni rad u Ulcinju, odnosno da je svaka prijava procesuirana u skladu sa zakonom. U prilogu Savjetu je dostavljena kompletna dokumentacija i spise po prijavama, kako se u tekstu i navodi.

10. Predmetni odgovor Uprave policije Savjet je proslijedio podnosiocu pritužbe nevladinoj organizaciji "Mreža za afirmaciju nevladinog sektora" (MANS) radi izjašnjenja građanke.
11. U kontekstu ovog slučaja Savjet se interesovao kod nevladinih organizacija "Sigurna ženska kuća", "Centar za ženska prava", "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica" i "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić" da li u svom radu imaju slučajeve koji se odnose na postupanje OB Ulcinj kako bi, uz logističku i tehničku podršku MUP i UP, u Ulcinju organizovali "Konferenciju slučajeva o zaštiti od nasilja u porodici" prvu te vrste u toj opštini.
12. Savjet je u vezi predmetnog slučaja obavio stručne i povjerljive konsultacije sa specijalizovanim NVO "SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić" i NVO "Centar za ženska prava" i od istih dobio niz odgovorajuće stručno mišljenje.
13. Savjet je intenzivno komunicirao sa NVO "MANS" kako bi se obezbijedila neposredna direktna komunikacija sa građankom L.M. Kako to nije bilo moguće Savjet je zatražio od službenika OB Ulcinj da direktno kontaktiraju građanku i prenesu molbu Savjeta da se ostvari direktan međusoban kontakt. Tako je Savjet dobio određeni telefonski kontakt koji, na kraju, ipak nije bio u funkciji.
14. Takođe, podnositelj pritužbe NVO "Mreža za afirmaciju nevladinog sektora" (MANS) Savjetu je dostavila obavještenje u kojem navodi da u kontekstu izjašnjenja građanke L.M. na odgovor Uprava policije povodom predmetnog slučaja, isti nije uspjela obezbjediti iz razloga što su svi kontakt telefoni imenovane građanke a koji su im poznati van funkcije. U obavještenju se navodi da obzirom na nastale okolnosti tj. nepostojanje mogućnosti za pribavljanje izjašnjenja građanke na dopis Uprave policije ovim povodom, a koje je Savjetu nephodno za vođenje postupka, ova NVO predlaže zaključenje rada na predmetu do eventualnog stvaranja mogućnosti ostvarenja kontakta sa građankom.
15. Savjet je odlučio da razmotri i ocijeni raspoložive policijske informacije uz spremnost da ponovo otvoriti slučaj ukoliko NVO "MANS" osigura redovan kontakt i saglasnost građanke L.M.
16. Savjet je stekao dojam da se u OB Ulcinj situacija razumjela i profesionalno tretirala više kao porodični konflikt a manje kao nasilje u porodici i partnersko nasilje S.Š. nad L.M, u koje je uključio i svoju užu porodicu i advokata.
17. Savjet konstatiše da je u cijelini izostao proaktivni pristup policije i da je izostao standard dužne pažnje u procesuiranju, prevenciji i zaštiti. Savjet konstatiše da policijski službenici OB Ulcinj nisu koristili mogućnost predlaganja mjera koje su mogli biti preduzete u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici. Usmena upozorenja doprinijela su da se nasilje nad Murić nastavi i oteža situacija u kojoj se našla žrtva.
18. Pažljiva analiza preduzetih aktivnosti službenika OB Ulcinj ukazuje na složenost i ozbiljnost situacije u kojoj se nalazila građanka L.M. U tom kontekstu je trebalo blagovremeno prepoznati rodno zasnovano nasilje i diskriminaciju. Savjet je primijetio nedostatak razumijevanja konteksta, uzročne veze između nasilja u porodici i struktura moći iz kojih dolazi L.M. Upravo nerazumijevanje tih okolnosti uz krutu, formalnu, primjenu policijskih ovlašćenja, uz često i neprikriveno nepovjerenje prema žrtvi, dovelo je do daljih komplikacija i štete po majku i dijete, koji su ostali bez prava na jednaku zaštitu i na miran i bezbjedan porodični život.

- 19.Imajući u vidu brojne registrovane i opisane incidente službenici OB Ulcinj su propustili da preduzmu odgovarajuće mjere i radnje kako bi se sa sigurnošću izvršila razumna procjena stvarnih rizika i zaštitio fizički i psihički integritet građanke L.M. Pitanje bezbjednosti građanke L.M, odnosno fizički i psihički integritet nje i njenog djeteta, ostali su zanemareni činjenjem nadležnog tužilaštva i policijskih službenika u odnosu na imovinska prava.
- 20.Savjet konstatiše da policijski službenici OB Ulcinj nisu zatražili izricanje, ni po jednoj prijavi građanke L.M, zaštitnih mjera u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici: Zabrana približavanja i zabrana uz nemiravanja i uhođenja (član 22 i član 23), iako se radilo o nasilju od strane višestrukog povratnika nasilja i njegove porodice. Izostale su i ostale raspoložive zakonske mjere: Policijska naredba o udaljenju iz stana ili drugog prostora za stanovanje (čl 28) i traženje Izricanja zaštitne mjere – Udaljenje iz stana (čl 21) Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.
- 21.Na osnovu svega iznijetog Savjet ocjenjuje da policijski službenici OB Ulcinj u konkretnom slučaju nijesu postupali profesionalno i u skladu sa standardima koji se odnose na zaštitu žrtava nasilja u porodici i pokazali su prilično nerazumijevanje ukupne problematike nasilja u porodici.
- 22.Zbog iznijetih konstatacija i ocjena Savjet poziva Ministra unutrašnjih poslova da naloži neodložno obrazovanje i dodatnu specijalizaciju službenika OB Ulcinj u vezi sa predmetnom materijom kroz planiranje i realizovanje odgovorajućih treninga i praktičnih tematskih obuka.
- 23.Savjet izražava spremnost da podrži pripremu i isprati realizaciju istih.

**SAVJET ZA
GRAĐANSKU KONTROLU RADA POLICIJE**